

סוד "שער השמיים" בעומק פנימיותו

קדושת בית הכנסת במשנתם של רשב"י, הרמ"ק, האר"י הקדוש, הרש"ש וה"בן איש חי" זיע"א

בתורת הסוד והקבלה, בית הכנסת ובית המדרש אינם נתפסים רק כמקום התכנסות גשמי לתפילה בציבור, אלא כ"**שַׁעַר הַשָּׁמַיִם**" (על פי לשון יעקב אבינו בבראשית כח, יז: ”אֵין זָה פִּי אֶם בֵּית אֱלֹהִים זֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם”), וכנקודת ההשקפה הישירה שבין העולמות התחתונים לעולמות העליונים. המקובלים מלמדים כי כנגד כל בית כנסת ובית מדרש בעולם הזה מכוון "היכל" בעולמות העליונים – בבחינת ספירת המלכות דאצילות הקרויה "כנסת ישראל", היונקת את אורה מספירת הבינה ("אימא עילאה"). משום כך, כל מילה הנאמרת בהיכל הקודש, כל מבט וכל הלך מחשבה של השוהים בו, פועלים פעולה כבירה ומידית בממדים הרוחניים.

א. התנא האלוהי רשב"י ומפרשי הזוהר: הרמ"ק ובעל ה"חסד לאברהם"

היסוד העליון ביותר לחרדת הקודש בבית הכנסת נמסר מפי **רבי שמעון בר יוחאי (רשב"י)** בספר הזוהר הקדוש (פרשת תרומה, דף קלא ע"א), הקובע בארבע קריאות של "יְיָ לֵיהּ" (אוי לו):

"מֵאֵן דְּמִשְׁתַּעֲי בְּכִי כְּנִישְׁתָּא בְּמִילֵי דְעֻלְמָא – וְיִ לֵיהּ דְּאַתְּנִי פִירוּדָא! וְיִ לֵיהּ דְּגֵרַע מְהִימְנוּתָא! וְיִ לֵיהּ דְּלִית לֵיהּ חוּלְקָא בְּאַלְהָא דִּישְׁרָאֵל! וְיִ לֵיהּ דְּאַתְּנִי דְלִית הוּא מְצוּי תַּמָּן וְלֹא שְׂכִיתָ, וְדַחֵיל מְרַבִּיָּה וְלֹא דַחֵיל מְקוּדָּשָׁא בְּרִיָּה הוּא!"
(מי שמדבר בבית הכנסת בדברי העולם *[דברי חול]* – אוי לו שמראה פירוּד! אוי לו שגורע באמונה! אוי לו שאין לו חלק באלוהי ישראל! אוי לו שמראה שהקב"ה אינו מצוי שם ואינו שכיח, והוא ירא מאדונו *[מבשר ודם]* ואינו ירא מהקדוש ברוך הוא!)

גדולי המקובלים במפרשי הזוהר – ובראשם **רבי משה קורדובירו (הרמ"ק)** בחיבורו העצום על הזוהר "*אור יקר*" ובספרו "*תומר דבורה*" (פרק ט'), ו**רבי אברהם אזולאי** בספרו הקדוש "*חסד לאברהם*" – חושפים את הסודות הטמונים באזהרותיו של רשב"י:

- סוד ה"פירודא" במשנת הרמ"ק:** הרמ"ק מבאר כי השכינה הקדושה נקראת "בית הכנסת" משום שהיא **כונסת ואוספת** לתוכה את כל ניצוצות הקדושה ואת כל השפע היורד מעשר הספירות העליונות (דרך ספירת ה"יסוד" המכונה "צדיק חי עלמין") כדי להשפיעו לעם ישראל. כאשר אדם משוחח דברי חול או מתעסק בענייני העולם הזה בתוך ההיכל, הוא סותם את צינור השפע של ספירת היסוד, וגורם ל"פירוד" בין קודשא בריך הוא לשכינתיה.
- סוד ה"מהימנותא" ומורא בשר ודם:** אילו היה האדם עומד לפני מלך בשר ודם, שופט או שר שלטון, לא היה מעז להוציא מכשיר סלולרי מכיסו, להביט בהודעות או לשוחח עם חברו. כאשר אדם מרשה לעצמו להתעסק במכשיר הנייד בבית הכנסת, הוא מצהיר בפועל בעליונים שמורא בשר ודם חשוב בעיניו יותר ממורא שכינת עוזו של הקב"ה.
- גילוי בעל ה"חסד לאברהם" והמכשיר כ"מילי דעלמא":** הכנסת מכשיר סלולרי – שכל מהותו היא "מילי דעלמא" (עסקי העולם, מסחר, חדשות והיבור אל החוץ) – אל תוך חלל הקודש, היא ההמחשה הטכנולוגית החריפה ביותר ל"פירודא". ברגע שהאדם פותח את מכשירו בקודש, הכוחות החיצוניים חוטפים את ניצוצות הקדושה של תפילתו ויוצרים מסך המבדיל בינו לבין בוראו.

ב. רבנו האר"י הקדוש, רבי חיים ויטאל ובעל "ספר חרדים": סוד המוחין והנהגת הקודש

- סוד "הבל הפה" והאכלת הקליפות משולחן המלך:** האר"י ז"ל מלמד כי קדושת בית הכנסת יוצרת "**אור מקיף**" עצום. כל הבל פה של קדושה מתלבש באור המקיף הזה ובורא מלאך קדוש. כאשר אדם מקדיש את דיבורו או את תשומת ליבו למסך הסלולרי בבית המדרש, הוא לוקח את פוטנציאל הקדושה והאור המקיף של המקום, ומשליך אותם כמזון ישיר אל תוך לוע ה"סטרא אחרא" – כמי שלוקח מזון משולחן מלך מלכי המלכים ומשליך אותו אל הכלבים שמחוץ לארמון (בחינת *"תַּשְׁלֵךְ אֶמֶת אַרְצָה"*).
- פגם הראייה וטומאת ה"מוחין" ("שערי קדושה"):** רבי חיים ויטאל מבאר ב"*שערי קדושה*" כי נשמת האדם בנויה כ"פרצוף" רוחני, שראשו הם שלושת המוחין: **חכמה, בינה ודעת (חב"ד)**, והעיניים הן החלונות שדרכם נכנס האור אל המוחין. התבוננות במסך הסלולרי בתוך בית המדרש מחדירה צורות של חולין וטומאה דרך העיניים ישירות אל ה"מוחין" של הנשמה, מלבישה את הנשמה בלבושים צואים, ומסלקת את השראת הקדושה.
- עדותו של רבי חיים ויטאל ובעל "ספר חרדים" על האר"י ז"ל:** ב"*שער הכוונות*" וב"*ספר חרדים*" מובאת עדות חיה כי מרגע שהניח האר"י ז"ל את רגלו על מפתן בית הכנסת, הייתה נופלת עליו אימה ופחד גדול. הוא היה פותח את סידורו ואינו מרים את עיניו להביט בשום אדם או חפץ עד צאתו, ואסר לדבר בבית הכנסת אפילו דברי מוסר בזמן התפילה.

ג. הרש"ש הקדוש ורבנו ה"בן איש חי": סולם ארבעת העולמות ופגם "קוצץ בנטיעות"

שלב בתפילה	העולם הרוחני	הפעולה הרוחנית על פי הקבלה	הפגם בהכנסת הסלולרי והיסח הדעת
פרשת הקורבנות	עולם העשייה	שבירת הקליפות החיצוניות וסינון הגשמיות לקראת כניסה לקודש.	השאתר האדם ככול בתוך עסקי החול והקליפות של עולם העשייה.
פסוקי דזמרה	עולם היצירה	כריתת כוחות הדין והמקטרגים על ידי שירות ותשבחות בעולמות המלאכים.	מתן כוח למקטרגים לעכב את עליית התפילה בשערי הרקיעים.
קריאת שמע וברכותיה	עולם הבריאה	מסירות נפש וייחוד השם בעולם כיסא הכבוד והשכלים הנבדלים.	פגם בקבלת עול מלכות שמיים ויצירת "פירוד" תחת ייחוד ה'.
תפילת העמידה (י"ח)	עולם האצילות	דבקות מוחלטת באלוקות ("ייחוד זו"ן") והמשכת מוחין ושפע לכל העולמות.	קטיעת הסולם ("קוצץ בנטיעות") והפלת הנשמה ממרומי האצילות לחולין.

שמירת קדושת בית הכנסת והרחקת המכשירים הסלולריים מחלל הקודש הן הצלת הנשמה מפגם ה"פירודא", שמירה על שלמות העולמות העליונים, ופתיחת שערי השפע והברכה לכלל ישראל.